

Školitelský posudek na bakalářskou práci Miroslava Vašíka

Nepodobni na stejné lodi

FFUK 2019

Cíl práce:

Prvotním cílem práce je komparace, komparace na základě diverzity. Diverzita jednotlivých regionů habsburské monarchie a posléze Předlitavska totiž takovouto komparaci umožňuje. V tomto případě se jedná o synchronní analýzu dvou politických proudů ve dvou korunních zemích, zde Čech a Tyrolska a jejich historicko-politických a náboženských kontextů. V Čechách konkrétně sleduje diplomant především liberální politický proud podporovaný nacionálně vyhraněnou českou společností, oproti tomu v Tyrolsku klerikálně konzervativní proud, „který těžil z podpory venkovských oblastí německojazyčné části země.“ Tyto tak rozdílné proudy se shodou okolností potkaly v jednom historickém bodě a dokonce usilovaly krátce i o spolupráci. Dočasná spolupráce byla možná jen na základě boje proti společnému „nepříteli“. Tím byl vídeňský centralismus tentokrát ideově zaštiťovaný liberalismem.

Charakteristika práce

Práce nejdříve přehledně shrnuje výsledky dosavadního bádání nejen o kulturně politickém a duchovním vývoji Tyrolska a Čech. Neboť Tyrolsko nebylo, stejně tak jako Čechy, nacionálně homogenní země, bylo nutno hned v úvodu tuto nehomogenost definovat a sdělit, jak bude s geografickými a politickými pojmy pracováno. Výsledkem je pak zjištění, že označení jižní Tyrolsko je používáno pro oblasti osídlené italským obyvatelstvem a označení Trentino jen pro zdůraznění jiné „političnosti v daném kontextu“ a jeho jiný „dlouhodobější politické a duchovní vývoj“ Stejně pak bylo nutno jinak definovat stejné analytické pojmy pro oba regiony zvlášť (národ, národní hnutí, Kulturkampf) a vytýčit také symbolická historická místa novodobého kulturního boje. Pramenem k těmto definicím a analýzám byla zde historiografická produkce, dobové politické spisy a především pak dobové novinové polemiky.

Metoda zpracování

Základní metodou výzkumu je, jak bylo už naznačeno, komparace. Inspirací k této komparaci byla a je podnětná úvaha Pietera Judsona, která říká, že veřejný prostor v habsburské monarchii se stal v druhé polovině 19. století bojištěm „kulturních válek“ (clash of culture), tedy válek mezi agitátory jednotlivých táborů. Komparovány jsou pak zde především způsoby vyhrocování těchto kulturních válek v 60. a 70. letech 19. století ve městech a i na venkově, přičemž kulturní války mohou obsahovat, jak známo, několik souběžných komponent (národní hnutí, náboženská otázka, školská a jazyková politika). Do tohoto boje byla samozřejmě vrhána i historická témata (Andreas Hofer, husitství), která byla schopna mobilizovat masy. Odlišnost a rezonance těchto témat v politice obou zemí je vlastně jádrem analýzy této bakalářské práce. Výsledkem je velmi složitý obraz vývoje dvou společností v kritickém momentě tohoto kulturního a politického boje, který v české historiografii označujeme za táborové hnutí a který skončil pochopitelně na české a na tyrolské straně s jinými výsledky. Nicméně v jednom momentě tohoto boje nastalo zcela dočasné a nečekané spříznění idejí a hnutí, které vedlo i k navázání osobních kontaktů.

K výrazným kladům práce patří:

1. Zahrnutí tzv. státoprávních bojů do kontextu politického vývoje Čech a Tyrolska.
2. Nastínění vlivu tradic a politických proudů na život obou společností včetně naznačení probíhajících sociokulturních a náboženských proměn.
3. Využití dobové „tyrolské“ historické literatury a dobových novinových polemik.
4. Nezaujatý a nestranný přístup k hodnocení politického a ekonomického působení českých a tyrolských aktérů státoprávních bojů.
5. Přemýšlivý vyprávěcí styl a výborná jazyková úroveň práce.

Závěrečné shrnutí

Bakalářskou práci doporučuji k obhajobě, protože diplomant prokázal nejen znalost historického řemesla, ale především tvůrčím způsobem přistoupil k zpracování velmi náročného a v české historiografii naprosto absentujícího tématu.

Prof. Milan Hlavačka

V Praze 6. 6. 2016